

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

A mintaprojektet készítő pedagógus:	Jóbi Ilona
A mintaprojekt címe:	Te is lehetsz válogatós!
A mintaprojekt összefoglalója (2-5 mondat):	Fontos, hogy a tanulók szerezzenek tapasztalatokat a természetes és mesterséges anyagokról. Az anyagok érzékelhető tulajdonságait kézbe fogható anyagokkal/tárgyakkal fedezzék fel. A megértést képekkel végzett csoportosításokkal, interaktív feladatokkal ellenőrizhetjük. Erre épülve elindíthatjuk őket a környezettudatos viselkedés útjára azzal, hogy kis lépésekben megismertetjük velük a mesterséges anyagok szelektív gyűjtésének módját. Ebben a három órában eljuthatunk a papír-, műanyag- és fémhulladék külön gyűjtéséhez. Később erre épülve tovább lehet folytatni az üveg- és veszélyes hulladék, majd a komposztálás témájának feldolgozását.
Ajánlott korosztály:	SNI 3-4. évfolyam, általános iskola 1-2. évfolyam
Időigény:	3 tanóra + kirándulás (alternatív)

Te is lehetsz válogatós!

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
I. A téma bevezetése, előkészítése – időtartama alternatív			
Tanulmányi kirándulás – természetes anyagok gyűjtése, szemét- és hulladékgyűjtők fényképezése			
A gyerekekkel kirándulni megyünk egy közeli erdőbe, parkba, ahol megtöltenek egy „kincsesládát” a természetben található anyagokkal (kéreg, moha, ágak, kavicsok, makk, madártoll, falevél, virágszirom), amelyeket az 1. órán megvizsgálunk. Az útközben látott szemét- és hulladékgyűjtőkről érdemes fényképet készíteni, hogy a 3. órán vissza lehessen csatolni a látottakra.		gyűjtőmunka, megfigyelés, fényképezés	„kincsesláda”, telefon
II. A téma feldolgozása – 120 perc			
Az anyagok érzékelhető tulajdonságai – kézzel fogható anyagok tapintása, megfigyelése			
A gyerekekkel szőnyegen ülünk, mindenki kivesz a „kincsesládából” egy anyagot. Ha tudja, megnevezi, ha nem, akkor a gyógypedagógus/ pedagógus nevezi meg.	10 perc	frontális munka beszélgetés, megfigyelés, tanári magyarázat	„kincsesláda” anyagai különböző anyagokból készült

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

Megtapintják, megnézik, megnevezzük a színüket, formájukat, használjuk a puha-kemény, átlátszó-nem átlátszó, törékeny-nem törékeny/törhetetlen fogalmakat. Ugyanezt elvégezzük a jórészt mesterséges anyagokból készült tárgyakkal/eszközökkel.			termékek (tüllkendő, üvegpohár, porcelántányér, plüssjáték, gyapjúsál, fakocka, fémkanál, kerámiaváza)
Csoportosítások az anyagok tulajdonságai szerint: puha-kemény, törékeny-nem törékeny/törhetetlen			
Az alábbi interaktív feladatok megoldása során megfigyelhetjük, hogy megértették-e az előzőleg gyakorolt fogalmakat. Puha-kemény https://learningapps.org/18657062 https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/el_3/lecke_02_002#section-26395985343 Törékeny-nem törékeny https://learningapps.org/18568312 https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/el_3/lecke_02_002#section-26395985312 https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/el_3/lecke_02_002#section-26395985325	10 perc	önálló egyéni munka cselekedtetés, ellenőrzés	interaktív tábla, interaktív feladat
Ismerkedés az anyagfajtákkal – természetes anyagok: fa, kő, agyag, gyapjú, bőr			
A gyerekekkel szőnyegen, kört alkotva ülünk. Középen letakarva a „kincsesláda”. Mi az, hogy természetes anyag? Amit a természetből szerzünk, a természet alkotott. Emlékeztek azokra az anyagokra, amelyeket a kirándulás során a „kincsesládába” gyűjtöttetek? Azok a természetes anyagok. Soroljátok fel! Ha nem sikerül, megnézzük újra a gyűjtött anyagokat, és megnevezzük azokat. Bemutatunk még agyag, gyapjú, bőr anyagból készült termékeket, tárgyakat is.	10 perc	frontális munka beszélgetés, megfigyelés	„kincsesláda” agyag, bőr, gyapjú anyagból készült termékek, tárgyak

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

Ismerkedés az anyagfajtákkal – mesterséges anyagok: üveg, fém, műanyag, papír			
Mi az, hogy mesterséges anyag? Nem találjuk készen a természetben. Az, amit emberi kéz alkotott, valamilyen eszközzel, géppel. Az alábbi anyagfajtákból mutatunk egy-egy használati tárgyat: fém, műanyag, papír, üveg. Lehet kevesebb anyagfajtaival ismerkedni egyszerre, majd fokozatosan bővíteni. A gyógypedagógus/pedagógus egyenként megnevezi a tárgyakat és az anyagfajtaikat: Ez egy kanál, fémből van. Majd csak a tárgy anyagát mondja és kéri a gyerekeket, hogy mutassanak rá a megfelelő tárgyra: Mutassátok meg, mi készült üvegből/fémből/műanyagból/papírból! A következő lépésben megkérdezi, egyenként felmutatva a tárgyakat: Ez a kanál milyen anyagból készült?	10 perc	frontális munka beszélgetés, megfigyelés, cselekedtetés	fém, műanyag, papír, üveg anyagból készült termékek, tárgyak
Képek csoportosítása anyagfajta szerint: természetes anyagok – mesterséges anyagok			
Feladat lépései: a) Két külön padra kirakjuk a természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyakat/termékeket, amelyeket előzőleg megfigyeltek/megtapintottak. b) A gyerekek egy kosárból húznak egy-egy (a mellékletben található felvágható) képet. Aki tudja, megnevezi a rajta látható tárgyat, anyagfajtaát, amiből a tárgy készül. Majd a megfelelő padra teszi. Aki nem tud beszélni, az a megfelelő padra rakja a képet, miközben a felnőtt nevezi meg a rajta látható tárgyat/anyagát. Pl. cipő, bőrből van. A döntést kérdéssel segíthetjük: a természetből szereztük, a természet alkotta? c) Ezután interaktív feladat megoldása következik, egyénileg:	15 perc	irányított egyéni munka, frontális munka beszélgetés, megfigyelés, cselekedtetés	1. számú melléklet

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

Természetes és mesterséges anyagok https://wordwall.net/hu/resource/4387945/k%c3%b6rnyezetismeret/anyagok			interaktív tábla, interaktív feladat
A szemét és hulladék differenciálása			
Tudjátok-e, mi a szemét? A gyerekek véleményének meghallgatása. A szemét haszontalanná vált anyag, nem használhatjuk/hasznosíthatjuk újra. Mondjatok olyan anyagokat, amelyeket a szemétbe dobunk! Papírszalvéta, papír zsebkendő, zsíros csomagolópapír. Tilos beledobni elromlott elektromos eszközt, elemet, gyógyszert! A háztartási szemetet a kukásautó elszállítja egy szemétkerakóba. Hogyan viszi el? Összenyomja/tömöríti, hogy minél kisebb helyet foglaljon el. Tudjátok-e, tőletek otthonról melyik napon viszi el a kukásautó a szemetet? Tudjátok-e, hogy az iskolából melyik napon viszi el? Milyen színű kukába rakjuk otthon a szemetet? Zöld vagy kék, vagy sötétszürke, jel nélküli. Nézzük meg, hogyan szállítják el a háztartási szemetet! https://www.youtube.com/watch?v=6PeM2N4cYXA A szemetet el lehet dobni bárhol? Mibe dobod az iskola udvarán/osztályban/otthon? Mit csinálsz kiránduláson, ha nincs a közelben szemétkgyűjtő/kuka? Mit csinálsz, ha tele van a szemétkgyűjtő és már nem fér bele semmi? Elrakom a szemetet a zsebembe, táskámba és később dobom ki, ha találok egy szemétkgyűjtőt. Emlékeztetek-e, hogy a kiránduláson milyen szemétkgyűjtőket láttatok? Nézzük meg a fényképeket! Tudjátok-e mi a hulladék?	20 perc	frontális munka beszélgetés, tanári magyarázat, megfigyelés	„Az igazi kukásautó” – videó gyerekeknek 2. számú melléklet (interaktív feladatok a szemét kezeléséről), interaktív tábla kiránduláson készített fényképek

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

A hulladékot a megvásárolt termékkel visszük haza. A termék csomagolásából és a termék elhasználódásából lesz. A hulladék érték, mert újra-hasznosítható, újra tudjuk használni. Egy adott árucikk számtalan formában kelhet új életre: <i>átalakítás</i> – műanyag flakonból tudunk készíteni tárolóedényt, pl. ceruzatartót. <i>megjavítás</i> – a kiszakadt ruhát, textilbabát megvarrjuk, eltört kisautót megragasztjuk. <i>újrahasználat</i> – <i>ugyanabba</i> a befőttesüvegbe minden évben rakhatunk el befőttet. <i>másoknak ajándékozás</i> – kinőtt ruháinkat, megunt játékainkat elajándékozhatjuk. <i>külön gyűjtés</i> – teleírt füzetekből, kartondobozokból, csomagolópapírokból újra alapanyag lesz, amiből „újrapapír”, vagyis zsebkendő, füzet, WC-papír, szalvéta, papírguriga, kartondoboz lesz. Műanyag flakonokból esernyő, virágláda, műanyagedény, polárkabát. Alumínium italos dobozokból redőny, vezetékek, fólia, edények.			
A szelektív hulladékgyűjtés fogalma			
A szelektív hulladékgyűjtés a hulladékok anyagfajta szerinti elkülönített gyűjtését jelenti. Azért fontos, mert a legtöbb hulladék – különválogatva – anyagában újra-hasznosítható, vegyesen viszont csak növeli a szeméthegyet. A szelektív hulladékgyűjtést két módon is megtehetjük: <u>1. Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés</u> Házhoz jönnek a sárga vagy kék színű és sárga fedelű kukákba helyezett újrahasznosítható anyagokért, meghatározott napokon.	15 perc	frontális munka beszélgetés, tanári magyarázat	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

A szelektív hulladékgyűjtők – papír-, műanyag- és fémgyűjtők			
Három csoportban dolgoznak majd a gyerekek. A csoportba rendeződés történhet kukáknak megfelelő színek húzásával. Kijelöljük a csoportok helyét, ahol a tagoknak egy (előre megrajzolt), kuka A4-es méretű kontúrrajzát kell kiszínezni kékre/sárgára/szürkére, attól függően, hogy milyen hulladékot szeretnének bele válogatni. A kukákon látható újrahasznosítható piktogramot nem kell kiszínezni; megfigyeltetjük, megbeszéljük a jelentését. A munkát felnőtt irányításával végzik, aki szükség esetén segít. A kék színű kukába gyűjtjük a papír-, a sárgába a műanyag-, a szürkébe a fémhulladékot. Megbeszéljük, hogy akinek otthon kék színű kukája van sárga fedéllel, az mindhárom hulladékfajtát beledobhatja.	15 perc	irányított csoportmunka beszélgetés, megfigyelés, cselekedtetés	kuka A4-es méretű kontúrrajza színes ceruza vagy zsírkréta
Színes kukák és hulladékok párosítása – plakát készítése			
Feladat lépései: a) Interaktív feladat megoldása https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/el_3/lecke_06_001#section-26396062234 b) A csoportok a kiszínezett kukákra a képek vegyes halmazából kiválogatják a nekik megfelelő hulladékokat, és a kukára teszik. Ha elkészültek, akkor jeleznek. Ezután a csoportok tagjai, felnőtt irányításával megnézik egymás munkáját, ha szükséges, javítják. Helyes megoldás esetén felragasztják a kukára a képeket. Majd közösen megnevezzük, hogy miket ragasztottak a szelektív gyűjtőkre. A plakátokat ki lehet rakni az osztályban vagy a folyosón elhelyezett hulladékgyűjtő dobozok/vödrök közelében.	15 perc	irányított csoportmunka beszélgetés, megfigyelés, cselekedtetés	interaktív tábla, interaktív feladat 4. számú melléklet (kivágható képek) ragasztó

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

III. A téma lezárása, értékelése – 15 perc			
Rajzfilm, videófilm megtekintése			
Az anyagokról, a szelektív hulladékgyűjtésről és -visszaváltásról tanultak összefoglalása, mélyítése rajzfilm, videófilm segítségével. https://www.youtube.com/watch?v=l-yrBlw9txg https://www.youtube.com/watch?v=Y0K4sEq526U	10 perc	megfigyelés, élménybeszámoló	<i>Lola meséi – Kukasziget és palackpulcsi</i> (mese, rajzfilmsorozat) <i>Jól működnek már a REpontok</i> (videófilm)
Értékelés			
A csoportmunka értékelése, egyéni munka értékelése személyes momentumok kiemelésével. Érzések kifejezése, mondatok befejezésével: Nekem az tetszett...; Érdekes volt a...; Jó volt...; Érzések kifejezése metakommunikatív jelekkel.	5 perc	frontális munka értékelés	érzelem-kártyák

Felhasznált források jegyzéke

- Google képkereső: <https://www.google.com/> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- Életvitel és gyakorlat 3.- Oktatási Hivatal 2020 - Kovács-Sipeki Noémi (28-33. o.)
- Életvitel és gyakorlat 4.- Oktatási Hivatal 2020 - Kovács-Sipeki Noémi (7-8. o.)
- Életvitel és gyakorlat 5-6. I. kötet- Oktatási Hivatal 2020 - Kovács-Sipeki Noémi (7. o.)
- <https://learningapps.org/18657062> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://learningapps.org/18568312> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://wordwall.net/hu/resource/4387945/k%c3%b6rnyezetismeret/anyagok> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://www.youtube.com/watch?v=6PeM2N4cYXA> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://www.zoldzemplen.hu/lakossagi/mit-es-hogyan-gyujtsunk-szelektiven/> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://www.youtube.com/watch?v=l-yrBlw9txg> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 27.)
- <https://mvp.hu/termek-eletciklus/> (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 28.)
- https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/3/lecke_02_002#section-26395985343 Életvitel és gyakorlat 3.-Anyagok-Ellentétpárok az anyagoknál (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 28.)
- https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/3/lecke_02_002#section-26395985312 Életvitel és gyakorlat 3.-Anyagok-Ellentétpárok az anyagoknál (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 28.)
- https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/3/lecke_02_002#section-26395985325 Életvitel és gyakorlat 3.-Anyagok-Ellentétpárok az anyagoknál (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)
- https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/3/lecke_06_001#section-26396062234 Életvitel és gyakorlat 3. – Hulladékkezelés – Szelektív hulladékgyűjtők (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 28.)
- https://www.nkp.hu/tankonyv/elektiv/3/lecke_06_002#section-26396062241 Életvitel és gyakorlat 3.-HULLADÉKKEZELÉS –Szemet kidobása (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

17. https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_3/lecke_06_003#section-26396062261 Életvitel és gyakorlat 3.-HULLADÉKKEZELÉS –Szemét elvevése (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)
18. https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-35432995626 Életvitel és gyakorlat 4.-HULLADÉKOK –A szemét kidobása (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)
19. https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-35432995627 Életvitel és gyakorlat 4.-HULLADÉKOK –A szemét kidobása (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)
20. https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-34126568348 Életvitel és gyakorlat 4.-HULLADÉKOK –A szemét kidobása (Letöltés utolsó ideje: 2024. 12. 29.)
21. <https://repoint.hu/hu/fogyasztoi-visszavaltas> (utolsó letöltés dátuma: 2025. 01. 27.)
22. <https://www.youtube.com/watch?v=YoK4sEq526U> (utolsó letöltés dátuma: 2025. 01. 27.)

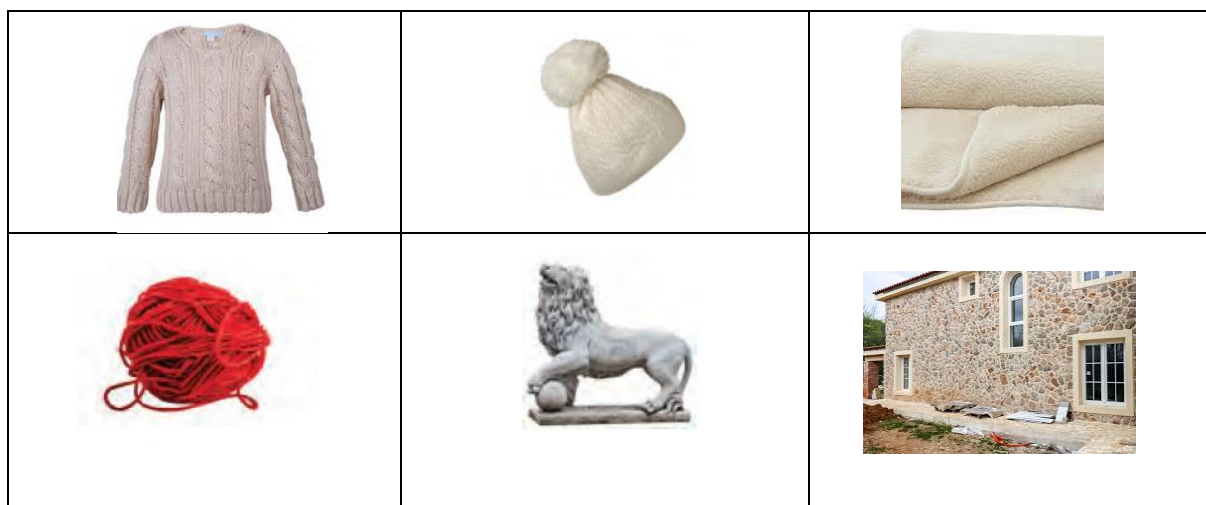
Te is lehetsz válogatós!

1. számú melléklet

Képek az anyagfajták válogatásához (természetes anyagokból készült tárgyak/eszközök).

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

Képek az anyagfajták válogatásához (mesterséges anyagokból készült tárgyak/eszközök).

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2025.

MEGOLDÓKULCS

MESTERSÉGES ANYAGOK	TERMÉSZETES ANYAGOK
PAPÍR	FA
FÉM	BŐR
MŰANYAG	KŐ
ÜVEG	AGYAG
-	GYAPJÚ

MESTERSÉGES ANYAGOKBÓL KÉSZÜLT TÁRGYAK/ESZKÖZÖK	
FÉMBŐL	evőeszközök, fazék, termosz
MŰANYAGBÓL	pudingos doboz, vizesflakon, szatyor
ÜVEGBŐL	pohár, kancsó, ablak
PAPÍRBÓL	könyv, papírtörölő, tojástartó

TERMÉSZETES ANYAGOKBÓL KÉSZÜLT TÁRGYAK/ESZKÖZÖK	
BŐRBŐL	cipő, táska, kesztyű
AGYAGBÓL	mázás cserépváza, agyagedény, virágcserep
FÁBÓL	asztal, vágódeszka, vesszőkosár
GYAPJÚBÓL	pulóver, sapka, takaró, fonal
KŐBŐL	szobor, ház

2. számú melléklet

Interaktív feladatok a szemét kezeléséhez.

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_3/lecke_06_002#section-26396062241

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_3/lecke_06_003#section-26396062261

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-35432995626

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-35432995627

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_4/lecke_06_001#section-34126568348

3. számú melléklet

4. számú melléklet

Kivágható képek papír, műanyag, fém hulladékokról.

https://www.nkp.hu/tankonyv/eletvitel_3/lecke_06_001#section-27176094881